

KÖZGAZDÁSZ

BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

0. évfolyam 1. szám

Ára: 3 euró (az egyetemen 45 Ft)

2000. február 9.

Konferencia a Közgazson

AZ EURO: Egy évvel utána, egy évvel előtte...

A konferencia fővédnöke: Lámfalussy Sándor professzor • Megnyitó: Palánkai Tibor akadémikus, rektor

Megnyitó

Az évezred fordulóján az európai integrációs folyamat fontos fordulójához érkezett. Ez vonatkozik az elmélyülés és a kibővítés folyamatára egyaránt.

1999. január 1-én az euró bevezetésével az Unió saját tényleges pénzével rendelkezik, amit az európai integráció 1958 óta fejlődésének egyik legfontosabb fejleményének tekinthetünk. A tagállamok monetáris politikája gyakorlatilag unióssá vált, emelkedett, s a tagországok között széles körű gazdaságpolitikai koordinációra kerül sor. A gazdasági és monetáris unió mind ezek alapján menetrendszerűen látszik megvalósulni. 2002 során a nemzeti valutáknak a forgalomból való kivonásával, várhatóan július 1-jével, az euró válik az egyetlen törvényes fizetési eszközzé.

A nemzeti valutáknak közös valutával való lecserélése önmagában politikai elhatározás, akarat és döntés kérdése. Objektív gazdasági alapja a résztvevő országok közötti gazdasági kapcsolatok, a munkamegosztás intenzitása, aminek következtében az áttérés előnye túlsúlyba kerülhetnek a költségekkel szemben. Az EMU-nak való többszöri nekirugaszkodás után ezek az alapok az 1990-es évekre kialakultak, hiszen a kereskedelemnek mintegy kétharmada egymás között folyik, s a határon keresztül termelési kooperációs, vállalati, valamint pénzügyi és tőkekapcsolatok.

Az európai üzleti szféra (s nemcsak a transznacionális) túlvomórészt az EMU mellett teszi le a voksot, de az állampolgárok (mint munkavállalók vagy turisták) is számos előnyt várnak tőle. Az elkötelezettséget jelzi, hogy a bankok és a vállalati szféra részéről a felkészülést az elmúlt években nagy intenzitással és költségáldozatokkal folytatták. Az integrációs kényszeret erősítették az egységes belső piac intézkedései is. Az EMU jövője ennek alapján ítéendő meg, s ezeknek a masszív

gazdasági érdekeknek az alapján magyarázható, hogy az EMU várhatóan sikerrel valósul meg.

A monetáris integráció ellentmondásos makro-gazdasági teljesítménnyel jár együtt.

A tagországok többsége teljesíti az alacsony infláció követelményét, amit az "árstabilitás" jegyében az Európai Központi Bank 1999-re 2%-os inflációs felső határral igyekszik biztosítani. Az euró-zóna országai 1998-ban az infláció 1,1%-os szintjét produkálták, s hasonlóan alacsony szinten sikerült tartani 1999-ben is. Az EU-ban az alacsony infláció ugyanakkor az elmúlt 10 évben a munkanélküliség magas szintjével (10% körüli) és a gazdasági növekedés mérsékelt ütemével (2,5% körüli) járt együtt. A szigorú monetáris megszorításokkal szemben erőteljes társadalmi (bizonyos körökben szakmai is) ellenérzések tapasztalhatóak, ami esetenként társadalmi és politikai ellenállásba is torkollik.

A szakértők között nagyrészt egyetértés van abban, hogy az EU gyengébb makro-teljesítményei mögött az EU mélyebben fekvő strukturális problémái húzódnak meg. A rugalmatlan munkaerő piac, a jóléti állam túlköltekezése (nyugdíj és egészségügyi reformok halasztása a tagállamok többségében) vagy az állami újraelosztás túlzott mértéke. Részben az euró időszakos gyengélkedését is ilyen tényezőkkel magyarázhatjuk.

A strukturális alkalmazkodás kényszerei, mind az üzleti szférában, mind a kormányzati politikákban a harmadik szakaszra való áttéréssel (árfolyam-rögzítés, az árak fokozott "átláthatósága") határozottabbá válhatnak. Ez folyamat már az elmúlt években, nem kis mértékben az egységes belső piac eredményeként elindult. "Alapvető strukturális változásokra került sor.

(folytatás a 2. oldalon)

Az Európai Központi Bank megalapítója: Lámfalussy Sándor

Lámfalussy Sándor, a louvain-i Katolikus Egyetem professzora az idén hetven esztendő, s az ősszel tartotta Budapesten akadémiai székfoglaló előadását. Az Európai Monetáris Intézet – melyből 1999. január 1-jével az Európai Központi Bank alakult meg – egykori első emberét ezen alkalmakból kérdeztük meg munkatársunk. Az interjú érdekessége, hogy Lámfalussy professzor most a Közgazson tartott EURO Konferencia fővédnöke.

Miként látja az euró jövőjét ma, amikor a kontinentális közös valutával kapcsolatos egyes szkeptikus álláspontok engülnek, de teljes győzelemről még nem beszélhetünk?

– Az elméleti közgazdászok, és főképp az angolok, amerikaiak egy évtizeden keresztül mondták, nincs értelme Európában monetáris uniót csinálni. Majd utána azt mondták: ezt a programot csak a politikusok erőltetik. Olyanok is akadtak, akik nem voltak kétségbe majdani létrejöttét, ám úgy vélték, maga a monetáris unió omlik össze nagyon rövid időn belül. Ma az EMU megvan, működik; az emberek az eurót is komolyan veszik.

Az európai államok nagy része az elmúlt negyedszázadban a gazdasági önállóságra törekedett, így lehetőség szentelt teljes ipari vertikumokat igyekeztek kialakítani. Ez a folyamat mennyiben segíti vagy nehezíti az euró kiteljesedését?

– Kicsi annak a valószínűsége, hogy az eddigi helyzet nyomán kialakul valamiféle külső tényezők kiváltotta sokk, amelyet nem lehet árfolyamléptésekkel kezelni azok rögzítettségénél fogva, hanem csak transzferekkel. De az ellenzők mindig ennek

veszélyét emlegették. Én persze évek óta mondtam az érveimet, s általában úgy néztek rám, mintha valami csodálatos újdonságot közölnék. Azt viszont elismerem, hogy hosszabb távon, éppen az euró bevezetése révén, amikor majd teljes mértékben megvalósul az egységes belső piac, kialakulhat országok közötti munkamegosztás. Öt-tíz éves távlatban valóban

szükség lenne a mostaninál nagyobb mértékű politikai unióra, amelyben talán még nem létezne közös államháztartás, ám a fiskális politikák igen komoly összehangolását eredményezné.

PIACNYITÁS

– A brüsszeli transzfereket kellene növelni?

– Persze. De tekintve, hogy az említett közösségi források nagy részét felemészti a mezőgazdaság, szinte nem marad pénz másra. A brüsszeli transzfer egyébként az európai GDP 1,5–2,5%-át teszi ki, miközben az Egyesült Államokban, Svájcban, Németországban, vagy valamely föderális államban a központi államháztartás mintegy 30%-os súlyt képvisel. Mindenesetre

(folytatás a 2. oldalon)

Olvasd és add tovább!

Rupert Brooke

A halak

Halék (élvezve a meleg nyarat, a légydús deleket) megfontoltan töprengenek létük nagy titkai felett, Van, mondják, Tavuk, Folyamuk; de tovább hova visz az út? Ez a lét, esküsznek reá, nem minden: hiszen túlsilány; s biztos, hogy valami örök jó van a Sár és Víz mögött; s hogy a Folyékonyágban a szemnek egy Célt kell látnia. Bölcs sejtí és tudja hívó, hogy nem Szárazság a jövő! Sárba sár? Örvény és Halál? Nem ez a Vég! Valami vár! Valahol, túl időn s teren, vizebb víz, sarabb sár terem! S ott (így hiszik), ott úszik Ő, a Folyók Apja, a dicső, halszerű, pikkelyes, csodás, mindenható jó Óriás; s ama Roppant Uszony alatt majd megpihennek a halak. Oh, mondják az örök Vizek legye horgot nem rejteget, s ott túlvilági lesz a táj és mennyei tiszta a sár és hízott hernyók nyüzsgenek és paradicsomi nyüvek, molyok, álcák, mind nagy s kövér, s giliszta, mely örökkön él. S a mennyben, mely ennyire szép, nem lesz föld, mesélik Halék.

(Szabó Lőrinc fordítása)

Heaven

Fish (fly-replete, in depth of June,
Dawdling away their wat'ry noon)
Ponder deep wisdom, dark or clear,
Each secret fishy hope or fear.
Fish say, they have their Stream and Pond;
But is there anything Beyond?
This life cannot be All, they swear,
For how unpleasant, if it were!
One may not doubt that, somehow, Good
Shall come of Water and of Mud;
And, sure, the reverent eye must see
A Purpose in Liquidity.
We darkly know, by Faith we cry,
The future is not Wholly Dry.
Mud unto mud! – Death eddies near –
Not here the appointed End, not here!
But somewhere, beyond Space and Time,
Is wetter water, slimier slime!
And there (they trust) there swimmeth One
Who swam ere rivers were begun,
Immense, of fishy form and mind,
Squamous, omnipotent, and kind;
And under that Almighty Fin,
The littlest fish may enter in.
Oh! never fly conceals a hook,
Fish say, in the Eternal Brook,
But more than mundane weeds are there,
And mud, celestially fair;
Fat caterpillars drift around,
And Paradisaal grubs are found;
Unfading moths, immortal flies,
And the worm that never dies.
And in that Heaven of all their wish,
There shall be no more land, say fish.

LAPZÁRTA UTÁN

Össz dolgozói értekezletet tartottak február 4-én, pénteken a Közgazson.

A téma:

az egyetem többszázmilliós adóságállománya.

Minderről a következő számunkban részletesen.

A munkapiacok szerte Európában lényegesen sokkal rugalmasabbak, mint 10 évvel ezelőtt voltak. Számos nagy európai vállalat átstrukturálta tevékenységét és modernizálta üzletét. Egész szektorokat, mint például a távközlést privatizálták. Mások, mint például a postai szolgáltatások eladási listára kerültek. Egészében, ezek a változások jelentős hatékonysági nyereségeket hoztak, és táplálják egy robusztusabb gazdasági teljesítmény lehetőségét.¹ Nem volt véletlen, hogy az elmúlt évek nemzetközi pénzügyi válsága nagyrészt Európát is érintetlenül hagyta, hiszen olyan körülmények között robbant ki, egyébként a világ-gazdaságnak csak bizonyos lokalizált övezeteiben, amikor a reálgazdasági szféra stabilitása ezt képes volt ellensúlyozni. A "nagy válsághoz" nyilván a két szféra együttes összeomlása lett volna szükséges. Ezúttal nem ez volt a helyzet, s ez nem csak Amerikára, hanem bizonyos mértékig a fentiek alapján Európára is vonatkozott.

Az euró bevezetése már az első hónapokban figyelemre méltó eredményekkel járt az üzleti élet átalakításában. A fúziók és összeolvadások száma növekedett, különösen a pénzügyi szférában és nem egy esetben agresszív formákat öltött (ellenséges kivásárlások). "Az európai kapitalizmusért folytatott csata komolyra fordult. Három hónappal azután, hogy az egységes valuta útjára indult, az európai vállalati pénzügyek (corporate finance) álmos világa frenetikus aktivitásba tört ki. Az a sebeség, ahogy vállalatok korábban idegennek tekintett technikákat alkalmaztak, például az ellenséges bekebelezések, egyszerűen lenyűgöző volt."² "Az euró nagy mértékben növeli a versenyt az európai cégek között. Ez jelentős előnyöket (és profitokat) hoz sokaknak, de csak a legjobban vezetettek lesznek képesek arra, hogy versenytársaik fölé kerekedjenek."³

Az első időszak tapasztalatai ráirányítják a figyelmet az *un. "egy méretre szabott"* ("one-size-fits-all") monetáris politika veszélyeire. Ez különösen az uniformizált kamatláb-politika és a különböző növekedési ütemek és inflációs ráták kapcsán

merül fel. "Az európai monetáris unió egyik árnyoldala, hogy egymástól eltérő gazdaságokat kényszerít az egységes kamatláb jármába, amit mindenki számára egy méretre szabnak."⁴ Növekedés szempontjából az euró-zóna országai három csoportra oszthatóak. Az egyik a dinamikus gazdaságú országok csoportja évi 3-4% körüli növekedéssel (1999-ben várhatóan Portugália és Spanyolország 3,6%, Finnország 5% körül, míg a "kelta tigris" Írország növekedése elérheti a 7%-ot), ami jelentősen meghaladja az egész övezet 1999-ben elért 2%-os átlagos növekedési szintjét. A második csoportba a kisebb mértékben átlag feletti országok tartoznak, még hozzá Belgium, Hollandia, Franciaország és Ausztria, mintegy 2,2-2,5%-os növekedéssel. Végül a harmadik csoportot Németország és Olaszország képezik, csak 2% körüli növekedéssel, vagyis gyakorlatilag közel stagnáló gazdasággal. Ez azt jelenti, hogy azonos kamatlábak mellett a gazdaságok növekedési ütemeiben a két szélső értékben több mint háromszoros a különbség.

Az uniformizált kamatláb politika nyilván nem felel meg a divergáló gazdaságok érdekeinek. Miközben az 1999. áprilisi kamatlábsökkentés szükséges volt a stagnáló olasz és német gazdaságok szempontjából, az ír gazdaságban viszont az amúgy is túlfűtöttség veszélyét fokozza. Különösen problematikusak az inflációs összefüggések. Németországban a 0,1%-os infláció mellett a 2,5% nominális kamatláb 2,4% reálkamatlábbal egyenlő. Portugáliában a 2,7%-os infláció mellett gyakorlatilag negatív reálkamatokat eredményez, ami nem szükséges a növekedéshez, viszont az infláció további gerjesztését eredményezi. Írországban különösen az ingatlan piac túlbujánzásával okoz feszültséget, ahol már különben is az elemzők a "buborék-gazdasági" jelenségekről panaszkodnak.

Az aggályok realitását nem lehet tagadni. Úgy gondoljuk, hogy nem is lenne célszerű eltúlozni. Az egységes monetáris politika eredménye nyilvánvalóan a gazdasági ciklusok nagyobb mértékű harmonizációja lesz. Az azonos irányú ciklikus

mozgások nem zárják ki azonban, hogy például a gazdasági növekedések üteme ne térjen el jelentősebben. A gazdaságpolitika széles területei továbbra is *nemzeti kompetenciában maradnak*, és azoknak az eszközeiket jobban ki kell használni. Ezek közül különösen a költségvetési és a jövedelempolitikát kell kiemelni. Külön hangsúlyozni kell, hogy az egységes monetáris politikával a jövedelem-politika szerepe felértékelődik, a béralkukban a belső körülményeken túl az uniós összefüggéseket is figyelembe kell venni. A növekedés divergenciájának lehetőségét indikálja, hogy egy ország régiói között is nagyok lehetnek a fejlődési különbségek. A kérdéskörrel csak több éves tapasztalat után lehet érdemi következtetéseket levonni.

Kétségtelen ugyanakkor, hogy a 2000 után megvalósuló "keleti kibővülések" minden korábbihoz képest eltérő gazdasági körülmények között valósulnak meg. A korábbi kibővülések nagyrészt a közös piaci integrációhoz való csatlakozást képviselték, s ebben a legutóbbiak képviseltek kivételt, de 1995-ben a három új tag már úgy lépett be az egységes piacba, hogy annak intézkedéseit korábban már nagyrészt megvalósították. Miközben az új tagoktól az EU az egységes piacba való gyors beépülést vár, az EMU-hoz való csatlakozásra hosszabb átmeneti időszak állhat rendelkezésre. 2002 után az egységes valuta és az EMU teljes mértékben működésbe lép, s ennek szerteágazó következményei és követelményei lehetnek. A gyors felzárkózáshoz a közép- és kelet-európai országok viszonylag gyors gazdasági növekedésére lenne szükség (minimum 2%-os növekedési "többlet"), aminek a feltételeit sem az EU gazdaságok dinamikája, sem a stabilizációs gazdaságpolitikai elvárások nem kellően biztosítják. Ez nehéz és szigorú gazdasági alkalmazkodási és felkészülési követelményeket és körülményeket teremt az újonnan csatlakozó országok számára.

Palánkai Tibor

¹ Financial Times, 1998. július 29.

² Financial Times, 1999. április 16.

³ The Economist, 1998. november 28.

⁴ Financial Times, 1999. április 9.

Az interjú...

(folytatás az 1. oldalról)

ez a probléma nem napi jellegű, inkább holnapután fog fölvetődni.

Gondolom, főként politikai kérdés, hogy az egyes kormányok miképpen tudják elfogadtatni választóikkal: mondjanak le az állami szuverenitás újabb részéről.

– Nézze, ha úgy teszi föl a kérdést, hajlandók-e a szuverenitásból megint leadni, az nem vezet eredményre. De ha nem az általánosságok felől, hanem a konkrétumokat szem előtt tartva fogalmazzuk meg a célokat, ahogyan az eddig történt, akkor számíthatunk sikerre. Ne feledjük, az európai államok egy része – az euró bevezetésével – mára lemondott a hagyományos értelemben vett szuverenitásnak nem kis hányadáról, s a belső, egységes piac megteremtése még tovább szűkíti az önállóságot. Megjegyzem, a fogalom értelmezése periódusonként eltérő: elég csak arra utalnom, hogy a múlt században, az aranystandard időszakában monetáris önállóság nem létezett, miközben Nagy-Britanniában a védővámok leépítése – azaz a piacnyitás – igen komoly ellenállásba ütközött. Ma viszont sokkal könnyebben hajlunk a piacok megnyitására, mint a pénzügyi önállóság feladására.

AZ EGYETEM SZEREPE

Mára a közös pénz révén is olyan fokú integráció valósult meg, amelynek továbbfejlesztéséhez új típusú és minőségű Európa-tudat kell. Látja-e jeleit ennek kialakulásához?

– Látom, ám ez kétségtelenül, generációkat igényel. A fejlődés fokozatos. E tekintetben hatalmas a különbség a harmincévesek és a hatvanévesek között. Miután mindig volt alkalmam egyetemen tanítani, látom a generációk változását. A fiataloknak a hasonlóságok keresése, a nyitottság teljesen természetes, s ehhez hozzájárul a szabad mozgás is. Az emberek utaznak, könnyebben megismerik egymást. Európa értéke természetesen a sokféleségben van. Ám léteznek közös értékek is. Érdekes vitánk támadt, amikor három évvel ezelőtt megkezdtük az euróbankjegyek tervezését. Nem akartunk ismert műemlékeket, építményeket ábrázolni a bankjegyeken, mivel nehéz lett volna e célra néhányat kiválasztani a sok közül. A végén abban egyeztünk meg – éppen közös történelmi emlékeinkre támaszkodva –, hogy stílusokat jelképezzünk: a görög-római, a középkori gótikát, a reneszánszt, egészen a modern időkig.

Magyarország uniós csatlakozását illetően érzékeny kérdés a mikor. Ha nem sikerül konkrét határidőkben megállapodni, akkor igen lelassulhat a csatlakozási folyamat.

– Igen, nekem meggyőződésem. És tapasztalatom, például az euróval. Állíthatom, ha az 1999. január elsejei bevezetési határidőt nem rögzítik előre, az euró nem lett volna meg időben. Az embereket kényszeríteni kell arra, hogy döntéseket hozzanak. Természetesen az is fontos, hogy engedjük a dolgokat a maguk útján menni. A magam részéről azt javasoltam, hogy legfonto-

sabb sarokpontként az Európai Központi Bank már az első naptól fogva euróban működjen. Erre nem lett volna feltétlenül szükség, mivel az árfolyamokat végérvényesen és visszavonhatatlanul rögzítették az államközi szerződések. A lépésnek azonban elég nagy jelentősége volt az új, közös pénz jövője szempontjából, s tisztában voltam vele, ha ez megtörténik, és az Európai Központi Bank az első naptól kezdve euróban számol el a bankrendszerrel szemben, az eszköz-forrás pozíció, a repó euróban van, akkor a bankok közötti forgalom euróban zajlik majd. Nem azért, mert előírás, hanem mert másképpen nem lehetséges. A bankközi piac, valamint a devizapiac is csak euróban tudott fejlődni. Tehát a dátumkérdés nagyon fontos.

BANKFELÜGYELET

Budapesti akadémiai székfoglaló előadásában a pénzés-tőkepiacok, a megtakarítások jövőjével is foglalkozott, s megjegyezte, már Nyugat-Európában is kezd kialakulni az úgynevezett piacközpontú struktúra, mely alapjaiban más, mint a napjainkig jellemző bankközpontú. Adódik a kérdés, vajon a felügyelet, a szabályozás képes-e követni a változásokat?

– Ha a bankok mérlegében az értékpapírok képviselik az igazi súlyt eszközoldalán, nem pedig a hagyományos értelemben vett hitelek, az ellenőrzési rendszerek szakosítása problematikusává válik. A bankfelügyeletnek ebben a helyzetben szükségszerűen össze kell oldania az értékpapír-felügyelettel. Még inkább indokolt integrálni a hatósági, szabályozási funkciókat, ha az említett piacközpontú rendszer a bankokon kívül kiterjed a többi pénzügyi intézményre: biztosítótársaságokra, befektetési alapokra. Tehát szükség van egy erős, központi, pénzügyi felügyeleti intézményre. Ehhez legközelebb a britek állnak, náluk létezik már a Financial Services Authority (FSA). E hatóság illetékessége felöleli a teljes pénz- és tőkepiacot, valamint a hitelintézeteket egyaránt. A kontinensen hasonló szervezetet elég nehéz felépíteni, főként az eltérő tradíciók miatt, s a helyzetet tovább bonyolítja, hogy a nemzeti intézmények munkáját uniós szinten is össze kell hangolni. Ha pedig az egyes országokra jellemző struktúrák eltérőek, a koordinálásban további nehézségek támadhatnak. Ezek ugyan gyakorlati problémák, de fontosak, mégpedig három szempontból. Az első: milyen ütemben lehet eltüntetni a meglévő szabályozási különbségeket, amelyek ma fennállnak az EU-, különösképpen pedig EMU-tagországok között. A második problémakör abból fakad, hogy a közös tőkepiac kifejlődése a struktúrák módosulását eredményezi, s a közjő felől nézve alapvető kérdés: hogyan jöhetnek létre azok a szerkezetek, amelyek segítik a hatékonyság növekedését, de még nem ártnak a stabilitásnak. Ehhez kapcsolódva tisztázni kell, milyen mértékű koncentráció fogadható el. Mert az látszik, hogy borzasztóan nagy lesz, s ekkor már nemcsak a

monopolhelyzet veszélyeivel kényszerülünk szembenézni, hanem avval is, hogy az intézmények pusztán nagy méreteik miatt kiemelt szerephez jutnak a stabilitás megőrzésében.

A rendszer válik kockázatosabbá, ha túlságosan erős a koncentráció.

– Angolul azt szoktuk mondani a mamutintézményekről: too big to fail. De ha tovább tartanak az összeolvadások, egyesülések, már akkorára is nőhetnek, hogy felvetődik a *too big to save*, vagyis, ki mentheti meg őket, ha valami komoly hibát követnek el? Ugyanakkor az is tisztázandó, az esetleg beálló a krízisek során miként tudunk hatékonyan beavatkozni, főképp a piacközpontú rendszerben, ahol a fejlemények igen gyorsan mennek végbe, ebben a környezetben ugyanis egy bank értékelése azonnali. A bankközpontú rendszerben például hónapokon át kell vizsgálni a könyveket azért, hogy megállapíthassuk egy hitel vagy követelés reális értékét.

Beszélnék a magánéletéről, ha lehet.

– Természetesen. Négy gyerekünk van, s háromnál három-három, a negyediknél kettő és fél unokánk. A népes család nagy és szép élmény. Én egyedüli gyerek voltam, de nem azért, mert a szüleim nem szerettek volna még gyermekeket.

A negyvenes évek végén Belgiumba ment tanulni. Ez, ha jól tudom, annak köszönhető, hogy bencés tanárai ajánlották Önnek a louvain-i egyetemet.

– A magyar bencéseket a harmincas években belga rendtársaik reformálták meg. Sopronban, fiatal tanáraim között kettő is volt, aki dolgozott Belgiumban, ők 1947-ben, amikor eljutottam az érettségihez, azt ajánlották, menjek Belgiumba tanulni. De akkor már nem adtak útlevelet. Tudomásul vettem a helyzetet, s beiratkoztam az egyetemre Budapesten. 1949 januárjában viszont el kellett hagynom az országot. Először Ausztriába mentem, onnan aztán Belgiumba. A belgák segítettek, hiszen soha nem kérték tőlem, tagadjam meg a múltamat, ami esetleg nagyobb országokban megtörténhetett volna. Amint lehetett, hazalátogattunk, először a hatvanas évek második felében, akkor már a gyerekekkel.

A gyerekeinek van-e magyarságtudatuk?

– Noha nem beszélnek magyarul, van.

Nehéz a nyelvünk?

– Magyarul nem lehet félig beszélni, nincs "basic hungarian". A gyerekeimnek egyszerre kellett franciául és flamandul beszélniük, emellett minimum angol, esetleg német-tudást vártak el tőlük. Ugyanakkor kiskoruktól kezdve, a hatvanas évek második felétől minden második-harmadik évben jártak Magyarországon, bejártuk hazámat. Szinte azt lehet mondani, a gyerekeim jobban ismerik Magyarországot, mint maguk a magyarok, érte ez alatt a történelmet is, sok könyvet olvastak e témában. Mindezt folytatják a saját gyerekeikkel. Van egy házunk Ábrahámhegyen, a Balaton északi részén, ez a magyar bázis, ahova a család rendszeresen jár. A belga állampolgárok-nak már nincs útlevele szükségük Magyarországon, elég a személyazonossági igazolványunk...

Rétalji Igor

(Köszönet az MNB Forint című lapjának a rövidített változat közlésének engedélyezéséért)

Az alábbiakban folytatjuk a tanszékek témajavaslatait a 2000. évi TDK Konferenciára. Ezen témák iránymutatásként szolgálnak, nem kötelező választani közülük.

A Konferenciára a tavalyi évhez hasonlóan március közepéig lehet jelentkezni, a dolgozatokat április végéig kell leadni, a szekcióülésekre pedig május közepén kerül sor. Idén is nagy hangsúlyt fektetünk a konzulensi-rendszerre, így konzulensi aláírás szükségeltetik már a jelentkezési lap beadásakor is. A dolgozatot pedig csak konzulensi ajánlólevéllel együtt lehet leadni.

A Konferenciával kapcsolatos további információk a **Hallgatói Tudományos Tanács** faliújságán jelennek meg. (Főépület I. em., 148-as iroda)

Vezetési és Szervezési Tanszék – tavalyi témák

- Vállalatok közötti stratégiai szövetségek
- Vállalatfelvásárlások és -összeolvadások menedzsmentje
- Vállalati stratégiai magatartás az átmenet időszakában
- Stratégiai információrendszere
- Vezetési (management by...) rendszerek
- Sikeres vezetés - sikeres vezető
- Japán, koreai, kínai gazdaság és/vagy menedzsment
- Szervezetalkítás
- Controlling mint vezetést támogató rendszer
- Költség- és teljesítményszámítás a vezetői döntéstámogatásban
- Eredmény, teljesítmény, érték (szervezeti szinten)
- A controlling múltja és jelene - jövője?
- Leadership
- Vállalati kultúra
- Teljesítményértékelés, teljesítménymenedzsment
- Szervezetfejlesztés és szervezeti tanulás

Egy díjnyertes dolgozat

A DÉL-KOREAI GAZDASÁG FELEMELKEDÉSE ÉS VÁLSÁGA

A második világháború utáni világgazdaság egyik legérdekesebb résztvevője a dél-kelet-ázsiai térség: az 1950-es évektől kezdve jóval a világgazdasági növekedési átlag feletti eredményeket ért el... egészen a 90-es évekig. Ezt a kivételes időszakot nevezik a szakirodalomban és a sajtóban az ázsiai gazdaság csoda időszakának. A térségből Dél-Korea példáját vizsgáltuk meg részletesen dolgozatunkban.

Az 1992-93-as átmeneti recesszió után 1997 ősze rádöbbenette az egész világot, hogy a kistigrisek és egész Dél-Kelet-Ázsia csodája egy csapásra véget érhet, sőt a világ számos részét magával ránthatja. Még ha a válságot a valuták drasztikus leértékelése indította is el, a krízis rámutatott az ázsiai modell gyengeségére és a "csoda" törekenységére. A releváns elméletek közül (a Világbank kelet-ázsiai csodáról végzett példaértékű kutatása mellett) elsősorban Paul Krugman 1995-ben publikált nézetére ("perspiration theory") hívjuk fel a figyelmet, miszerint a térségbeli gazdasági csoda nem a faktorok termelékenységének (tényezőhatékonyságának) köszönhető, hanem sokkal inkább az inputok nagyobb arányú használatának. A bizonyító modell hiányosságai között szerepelnek azonban a technológiai fejlődés egyenletlen elosztása, a termelési függvény időbeli változékonysága és a modell népességnövekedésre való érzékenysége is. Az ázsiai válság lehetséges okaként mások nem szerkezetbeli, hanem ciklikus tényezőket neveznek meg, mint például a fejlett gazdaságok keresletének visszaesése, a dollár felértékelődése, és egyes termékpiacon felértékelődése.

A koreai gazdaságot tekintve, a gyors fellendülése a hatvanas évek elején kezdődött. A kormány gazdaságpolitikáját a kitekintő stratégia dominálta, melynek fő pontjai az exportösztönzés, a komparatív előnyök kihasználása, a protekcionizmus és a lakossági megtakarítások mobilizálása voltak. A hetvenes években az alacsony kamatláb túlzott befektetési hullámhoz vezetett számos túlértékelt iparágazatban, ami gyakran adósságszpirálba taszította a hirtelen felemelkedni vágyó cégeket a kapacitásfeleslegesség kialakulása miatt. Az 1979-es olajválság után Dél-Korea nagymértékben növelte a külső piaci nyitottságát. A legtöbb vélemény ebben az időben az első helyen a korai "csoda" mögött az erőteljes iparosítást és az exportösztönző gazdaságstratégiát említi; ezen keresztül a nagyarányú tőkebeáramlás és hitelfelvétel hozzájárult az adósságteher GDP-hez viszonyított arányának növekedéséhez.

A növekedési periódust az 1992-93-as világgazdasági recesszió követte. Az export és beruházások növekedési üteme lassult, csökkent a külföldi működőtőke-beáramlás, növekedett

Világgazdaság Tanszék – tavalyi témák

EU témakörben

- Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz, a teljes jogú tagsághoz vezető út, a tagság előnyei és hátrányai
- Kelet-európai kibővülés: érdek és ellenérdek a csatlakozásra várók és az uniós tagok között
- Az Európai Unió intézményi és döntéshozatali rendszerének reformja
- Az Európai Monetáris Unió: hatékony és/vagy stabilitás
- Átállás a közös pénzre, az euró esélyei
- Nominál- és reálkonvergencia az EMU-ban
- Monetáris- és költségvetési politika viszonya az EMU-ban, az eredményesen alkalmazható policy-mix feltételei, keretei
- Társadalmi- és gazdasági kohézió, struktúra-politika az EU-ban
- Az Európai Unió a világgazdaságban: válságok előtt és után
- Transznacionális vállalatok, külföldi közvetlen beruházások Magyarországon

Nem EU témakörben

1. Globalizáció és kelet-közép-európai átalakulás
2. A transznacionális vállalatok szerepe a globalizációs folyamatban
3. Nemzetközi vállalkozások modernizációs stratégiái
4. Globalizmus és/vagy regionalizmus?
5. Latin-Amerika világgazdasági szerepe: válságóc?
6. Távol-keleti sikeres fejlődés: kifulladás?
7. Az Egyesült Államok és a NAFTA világgazdasági szerepe a '90-es években
8. USA: a globalizáció győztese?
9. Globális gazdaság versus gazdasági globalizáció
10. A nemzetközi intézmények (világ)gazdaságpolitikai szerepe

a munkanélküliség. Az országot 1993-ban a belföldi, elsősorban a beruházási kereslet növekedése vezette ki a válságból. Az 1997-eltárs megelőző évek külföldről finanszírozott beruházási expanziója egyre inkább rövid lejáratú adósságokkal terhelte, és számos esetben csödközésbe taszította a koreai ipari vállalatokat (chaebolokat). A monetáris politika ellentmondásai alámoták a pénzügyi rendszer stabilitásába vetett bizalmat, ami a hitelek visszaminősítésével járt együtt. A pénzintézetek a források bővítésén szinte korlátlanul, az állandó utánpótlás biztosításában hitelezhettek a vállalatoknak, amelyek így nem voltak rákényszerítve a gazdasági racionalitásra, a cégek átstrukturálására.

A dél-koreai gazdaság válságát tanulmányozva felvetődik a kérdés, hogy az reál- vagy pénzügyi válság volt-e? Korea esetében a valutaválság lényegében adósságválság, aminek kialakulásában fontos szerepe volt a kezdeti tőkekiáramlásra adott balszerencsés kormányzati reakciónak, és a tőkepiac meglehetősen túlzott reakciójának is. A valutaválságok valószínűsége a pénzügyi liberalizáció hatására is megnőtt (prudenciális szabályozás híján), ezenkívül ki kell emelnünk a határidős piacok, illetve a bankrendszer szerepét is. Jellemző azonban, hogy a korábban "ázsiai értékékként" felfogott vonásokról egyes szakértők ekkor kiderítik: ezek okozták a távol keleti csoda csödjét.

Habár az IMF 1997-es mentőcsomagja nem váltott be minden hozzá fűzött reményt, a gazdaságpolitikai szigor megteremtette a piaci bizalom erősödését. Véleményünk szerint a dél-koreai gazdaság növekedésének lehetőségét az export fellendítése mellett a belső kereslet és a beruházások növekedése teremtheti meg. Mint Dél-Korea példájából láthatjuk: ennek alapja az, hogy egy átreformált, új célokat másként megfogalmazó és végrehajtó gazdaságnak alkalmazkodnia kell a megváltozott igényeket támasztó világgazdasághoz.

Erdős Attila Barna és László József
Világgazdaságtan szekció

Rekonstrukciós tervpályázat

A BKÁE Fővám téri és Veres Pálné utcai épületeinek rekonstrukciós tervpályázat eredményét január 31-én hirdették ki a főépület III-as előadóban, a tervekből készült kiállítás megnyitása alkalmával. A Fővám téri épület pályázatának győztese a Mányi István Építészeti Stúdió, a Veres Pálné utcai épületét az Iparterv Rt. lett.

Példamutató életút

Tízéves születésnapját ünnepeljük az Állami Számvevőszéknek, amelynek elnöke Hagelmayer István volt.

Hagelmayer István. Üstökösként fényelt a közgazdaságtudományban az 1933-ban született és 1997-ben elhunyt neves tudós. 1958-tól 1975-ig a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Pénzügyi Tanszékének oktatója, majd tanszékvezetője, 1975-től 1987-ig a Pénzügykutató Intézet igazgatója, 1987-től 1989-ig ismét a nevezett egyetem Pénzügyi Tanszékének egyetemi tanára, majd Szabó Kálmán akadémikus javaslata alapján 1989-től megválasztják az Állami Számvevőszék elnökének. 1990-től az Európai Számvevőszékek Nemzetközi Szervezetének alelnöke. Kitaró és eredményes munkája alapján sok megérdemelt elismerésben részesült itthon és külföldön egyaránt. Szép céltudatos munkáselet. Csodálatos kreatív gondolkodásra épített tudományos munka és ennek alapján sok száz egyetemi hallgató és szaktekintély által is nagyra becsült oktatómunka. Művésze volt a tudás átadásának. Gondolatai közlése során a verbális és nonverbális beszéde tökéletes összhangban volt egymással. Különösen tekintete erősítette mondani- valóját. Sokszor felkerestem a Számvevőszéknél is, és megtapasztaltam, hogy élete végén, amikor betegsége már elhatalmasodott, akkor is olyan fiatalos és optimizmust sugározva tolmácsolta szemei a véleményét, mint amikor az egyetemi katedra koronázatlan királya volt.

Gondolkodását a könnyedség, a lényeg gyors felismerése, a jelenségek közötti kapcsolat tökéletes feltárása, a szabadon szárnyalás jellemezte. Barátai, tanítványai azt tapasztalhatták, hogy számára a gondolatok építése örömet jelent. Igen eredményes tanári munkásságának egyik titka az is volt, hogy a tehetséges diákokat a gondolkodás szépségének bemutatásával észrevétlenül bevezette a tudományos élet rejtelmeibe. Tehetséges tanítványai egyetemi éveik befejezése után is sokszor felkeresték, hogy tanácsot kérjenek tőle.

Bármilyen magasra is szárnyalt életútján, mindig megmaradt annak, ami életindulásakor volt, becsületos, tisztességes, a munkát és a szorgalmat értékelő embernek. Minden körülmények között megvédte tanítványait, munkatársait, ha alaptalanul támadták őket.

Embersége, tudományos munkája az egyetem Pénzügyi Tanszékének, a Pénzügykutató Intézetnek és az Állami Számvevőszéknek is növelte tekintélyét. Izraelben is megtapasztaltam, hogy Ben Porat, az Állami Ellenőrző Hivatal elnökhelyettese nagy tisztelettel szökött Hagelmayer István munkájáról.

Számomra is sok-sok élményt jelentett, amikor találkoztunk, beszélgettünk, amikor üresjáratok nélküli gondolatokat cseréltünk.

Tanítványai, munkatársai, barátai bizonyára velem együtt tisztelegnek halála második évfordulóján, tisztelegnek a kiváló tanár, tudós és vezető életműve előtt, aki maradandót alkotott hazájában.

Dr. Takács Imre
országgyűlési képviselő, MSZP

Egyetemünk BKTE Alapítványa nevében

kérjük Önöket, esetleg rokonait, ismerőseiket, hogy a befizetett SZJA 1%-ával támogassák alapítványunkat. Az alapítvány célja: az oktatás-kutatás támogatásán kívül külföldi tanulmányút, ösztöndíj, tanulmányi versenyek, TDK, közművelődés, diáksport támogatása is.

Adószámunk: 18006221-1-43

Köszönettel:

a BKTE ALAPÍTVÁNY kuratóriuma

* * * * *

Az 1%-os adófelajánlással kérjük támogassa

a SÁDT GYŐZŐ ALAPÍTVÁNYT,

mely a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem hallgatóinak támogatására jött létre az 1992-ben, munkája végzése közben meggyilkolt IV. éves egyetemista emlékére.

Adószám: 18045123-1-43

Segítséget előre is köszönjük

Sádt Győző Alapítvány

1113 Budapest, Bartók Béla út 60.

* * * * *

Kedves Olvasó!

Személyi jövedelemadónk 1%-áról 2000-ben is közvetlenül rendelkezhetünk, felajánlva azt egy kiemelten közhasznú társadalmi szervezetnek. Amennyiben a WWF (Világ Természetvédelmi Alap) Magyarországi Irodáját támogatja, ezáltal a magyar természetvédelmet segíti céljai elérésében.

A WWF Alapítvány adószáma: 18226814-1-43

Telefonszáma: 06-1 214 55 54

Köszönjük segítségét!

Besze Péter

BKÁE Posztgraduális Kar hallgatója

WWF erdészeti programvezető

Az Államigazgatási Kar bemutatkozik

(Szerkesztő: Kópiás Bence)

Tisztelt Olvasók!

A BKÁE Államigazgatási Karáról szeretnénk Önöknek egy kis áttekintést adni - természetesen csak a rövid oldal erejéig, a teljesség igénye nélkül. "Közgázos" hallgatótársaink talán a cikk elolvasása után pontosabb képet kapnak új testvérükről, a néhai Államigazgatási Főiskoláról.

...a történet

Az Államigazgatási Főiskolát az 1977 évi III. törvényerejű rendelet hozta létre, azzal a céllal, hogy felváltsa a tanácsakadémiai oktatást és ezzel - a keleti tömb országai közül elsőként - létrejöjjön a nyugati jól bevált minta alapján működő felsőszintű közigazgatási szakemberképzés.

1983 óta a három tagozaton folyó graduális képzés mellett a Főiskola ellátta a szakemberek továbbképzését is. A Karon jelenleg kb. 60 főállású oktató van, zömében jogász végzettségűek. A Főiskolára az 1990-es évek óta állandósult a 10-12-szeres túljelentkezés.

Az integrációs folyamat eredményeképpen végre megvalósulhat a közigazgatási szakemberek egyetemi szintű képzése, amely reményeink szerint új fejezetet fog nyitni a magyar közigazgatás történetében.

...a hallgatókról

Az Államigazgatási Főiskolára jelentkező diákok többsége nincs igazán tisztában az iskola képzési profiljával illetően. Többségük valamelyik jogi kar mögött jelöli meg harmadik-negyedik helyen, mintegy bebiztosítás végett. Valami olyan homályos kép kering fejükben, hogy az Államigazgatási Főiskola olyan, mint a jog, csak "kisebb", legalábbis rövidebb ideig tart. A beiratkozott elsősök egy része pedig parkoló pályának tekinti ezt a három évet, további - főleg jogi - tanulmányai megkezdése előtt.

Egyes vélemények szerint aki ide kerül, kénytelen felmérni, hogy bár valószínű nem pályakezdő munkanélküliként fogja elkezdni karrierjét építeni - leendő diplomájához kénytelen lesz megszerezni még legalább egyet, ha ki akar majd törni a magyar közigazgatás pillanatnyilag csekély erkölcsi és anyagi megbecsülést nyújtó pályájáról. Természetesen a kép valójában nem ennyire sötét: meglehetősen sokan maradnak a szakmában, hiszen a jobban fizető állások - például a központi szerveknél, vagy akár a jegyzői állás - a mi frissen végzett hallgatóink számára is vonzóak. Sajnos azonban közigazgatás minőségibb állásainak jelentős részét a jogásztulképzés és a jogászlobby hatása folytán jogot végzettekkel töltik fel,

míg az igazgatásszervezőknek gyakorlatilag a "maradék" jut. A jogászhallgatók sok szempontból túlképzettek, viszont szélesebb körű közigazgatási ismereteket nem sajátítottak el tanulmányaik során. Egészen biztosan állíthatom: csak jogi szemmel és eszközökkel ma már egy települési önkormányzatot sem nagyon lehet irányítani. Ennek is következménye, hogy az igazán tehetős igazgatási szakembereknek nagy része az élet más területein próbál boldogulni, és többségüknek sikerül is, míg a közigazgatás a több, mint húsz éves felsőfokú szakképzés ellenére is marad, ami volt: egy bürokratikus, alacsony hatékonyságú, nehézkesen működő szervezetrendszer.

A nappali tagozatos hallgatók mintegy háromnegyed része lány (amit az ellenkező neműek nem igazán bántanak), ez az arány az esti és a levelező évfolyamokon is hasonlóan alakul. Ez a jelenség abból következik, hogy a rendszer váltás előtti majd fél évszázadban a közigazgatási pálya megbecsülése, anyagi hátterre szörnyen lecsökkent, egy családfenntartó számára nem jelentett - anyagi szempontból - biztos és stabil jövőt az államigazgatásban(!) való elhelyezkedés, így a két világ-háború közötti pozitív értelemben vett magyar bürokrácia jelentősen átalakult.

...az oktatásról

A képzés három évig tart, jelenleg csaknem 2600 hallgató látogatja az intézményt, ebből körülbelül 600 fő nappali tagozatos. Ezen felül jelentős a Továbbképző Intézet által felvettek száma is.

A Karon ún. generalistaképzés folyik - ebben a legközelebb talán a németországi oktatáshoz állunk -, ami azt jelenti, hogy tanáraink széles körű műveltséggel rendelkező szakembereket próbálnak kiképezni. Országunként eltérőek a nézetek, milyen ismeretekkel szükséges egy közigazgatási szakembert felvértezni - a fenti elvnek megfelelően az iskola oktatási anyaga szinte minden fonto-

sabb tudományterületet lefed: természetesen alapvető fontosságúak a jogi-gazdasági ismeretek, de társadalomelméleti, kommunikációs, szervezési tárgyakat is tanítanak, nem is beszélve az egyre fontosabb informatikai és idegennyelvi ismeretekről. Egyébként a fenti tudományok közvetítése egyetlen szak, az igazgatásszervező keretében zajlik.

Ami a jövőt illeti, nagy valószínűséggel rövidesen szakmai gyakorlattal bővül az oktatási anyag, ez még nagyobb hangsúlyt kapna a remélhetőleg pár éven belül megvalósuló egyetemi szintű igazgatásszervező-képzésben.

...épület, kollégium, sport, könyvtár

A képen látható "modern" épület egy letűnt korszak izlésvilágát tükrözi, s mivel már több, mint két évtizede szolgálja az oktatás nemes célját, egyre inkább növekednek a korralljáró fenntartási költségek. Tisztában vagyunk az egykori Közgazdaságtudományi Egyetem infrastruktúrájának szörnyű költségeivel, de sajnos az Államigazgatási Karnak is meglesz a maga gondja.

A bejáratnál szemben helyezkedik el a három előadó, emellett két szárnnyal, a kollégiumi és az oktatási épületből áll a Kar; az alagsorban található a házinyomda, és egy közvetlen átjáró vezet a sportlétesítményhez.

Az egészséges hallgatók nevelése nálunk régi alapelv, így nem meglepő, hogy az első két évfolyamban kötelező valamilyen sporttevékenységet üzni. A már említett sportlétesítmény egy tornatermet, egy uszodát és egy konditermet tartalmaz. A legnépszerűbb sport nálunk a kosárlabda - nagy büszkeségünk az NB II-es kosárlabdacsapat - emellett nagyon látogatottak az aerobic-edzések. Tavaly készült el egy mászófal, egyedül a tenisz-edzéseket kell az épületen kívül megtartani.

Az uszoda 25 m-es feszített víztükrös medencéje fölé szét nyitható tetőt építettek, emellett férfi és női szauna tartozik hozzá.

Az Államigazgatási Kar Kollégiumának felszereltségére jellemző, hogy nyáron szállodaként üzemel. A hallgatók szobái az épület három és fél emeletét foglalják el, melyek 2 db két vagy három ágyas egységekből állnak, előszobával, WC-vel, zuhanyzóval, hűtőszekrényvel, saját telefonmellettkel. A közös helyiségek viszonylag jól felszereltek, a tárgyalókban több, mint húsz TV-csatorna fogható, a konyhákban a főzőlapok mellett automata mosógépek találhatók.

A kollégium a főigazgató közvetlen felügyelete alá tartozik, a kollégium igazgató és a kari HÖK közös irányításával. A kollégiumi felvétel pályázat alapján, a kari HÖK öttagú bizottságának döntése alapján történik. Az elbírálás szempontjai: a Budapesttől való távolság, a szociális helyzet és a tanulmányi eredmény. Igen kedvező a kollégisták számára az előadó és a szemináriumi termek közelsége, ahol esténként nyugodt körülmények között tanulhatnak. A kari könyvtár és a sportlétesítmények is egy karnyújtásnyira találhatóak, az iskola parkja, valamint a Gellért-hegy szintén kellemes kapcsolódási lehetőséget nyújt.

A kollégium közösségi élete meglehetősen összeforrt a Főiskolával, a hallgatói kezdeményezések jó része a kollégistáktól indul ki.

A Kar könyvtára (szép új nevén: Bibliotheca Publica) a hazai megjelenésű szakirodalom tekintetében teljességre törekvően, a külföldi vonatkozásban válogatva gyűjti a fő profiljába tartozó közigazgatástudományi, közigazgatási jogi dokumentumokat és a Karon oktatott tárgyak szakirodalmát. A könyvtár állományának nagysága több, mint 50.000 kötet, valamint 205 féle magyar időszaki és 20 külföldi folyóiratot járatnak, nem is beszélve a CD-ROM adatbázisról, internet-felhasználási és elektronikus levelezési lehetőségekről.

A könyvtári szolgáltatások a hallgatók számára ingyenessé, de az állományban csak helyben lehet búvárkodni, mivel a kölcsönzés elég régen megszűnt.

...a HÖK

A Kar Hallgatói Önkormányzata 15-18 képviselőből áll, s mint bárhol máshol, legfőbb feladata a hallgatói érdekek képviselete. Az integrációval kapcsolatos bizottságokban és testületekben a mi képviselőink is ott ültek. Összintén szólva ez az egyetlen hallgatói szervezet a DSE, a Diáksport Egyesület mellett, így a rendezvények szervezése is hagyományos feladatukra.

Kópiás Bence,
Molnár Zsolt, Rebényi Gábor

Jelen leszünk a jövőben?

"Lehet, hogy rossz címet választottam?" - ez volt az első gondolatom a cikket illetően. A téma kissé melodramatikus, de egyben felemelő is, hiszen egy megszűnő illetve más formában továbbműködő intézmény sorsáról, jövőjéről írni minden firkász "álma". Az igazság azonban az, hogy nem tudom és nem is akarom szétválasztani magamban az érintett főiskolai hallgatót és a helyzetértékelő újságíró, akinek ráadásul még "többséyes latolgatásokba" is kell bocsátkoznia, ha lehet ilyen profán szavakkal illetni a "jövőbelátást". A jelen helyzetet tehát mindkét, fent említett minőségemben élem meg, ezért sikerülhet cikkem egyértelműen kétoldalúra vagy egyoldalúan kétértelműre.

Az Államigazgatási Főiskola a maga nemében egyedülálló (volt) a magyar felsőoktatás palettáján. Nemcsak előnyös fekvése vagy páratlan infrastruktúrája miatt, hanem az általa oktatott tudományterület sajátos jellegénél fogva is. Elmondhatta magáról, hogy hazánkban az egyetlen felsőoktatási intézmény volt, amely közigazgatási szakembereket képzett és fennállása során több tízezer ilyen szakembert adott a magyar közigazgatásnak. Ez úgy hangzik, mint amikor egy gyászbeszéd méltatja az elhunyt érdemeit. IN MEMORIAM ALLAMIGAZGATÁSI FŐISKOLA 1977-1999. Élt 22 évet.

1999 a változások éve a magyar felsőoktatásban. A legfontosabb esemény a bevezetett integrációs kényszer, amely elindította a különböző intézmények közötti integrációs tárgyalások hosszú sorát. Több kisebb intézmény szinte fuldoklóként kapaszkodott bele a nagyobb intézményekbe, persze fogalmazhatnék fordítva is. Az Államigazgatási Főiskola a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemet választotta integrációs társának, persze fogalmazhatnék fordítva is. 2000. január elsejétől az egykor két intézmény sorsa összekötött. A tárgyalások során már korábban felmerültek a közös jövő közös kérdései, amelyek jelenleg közösen kialakítandó válaszokra várnak. A valós helyzetet nem ismerő laikus talán még idillinek is tarthatná jelenlegi állapotunkat, de a jól informált, valóságban élő résztvevő örülhet, ha egyáltalán megtalálja még szótárában az optimizmus szót.

Új intézményünk a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem megkezdte a működését, meghatározhatatlan létformájú és bizonytalan jövőjű universitas, s e nagy bizonytalanság oka elsősorban az egyetem fiatal kora. Az "áefesek" és a "közgázosok" számára ez egy merőben új élethelyzet, amelyet úgy kell elfogadnunk és megszoknunk, hogy előnye helyett inkább csak a hátrányait érezhetjük. Legalábbis egyelőre. A közigazgatás és a közgazdász szimbiózis akár hosszú életű is lehet, remélhetőleg "csak" a boldogságban úszunk majd együtt.

Az intézményi átrendeződés jó okot adhat arra, hogy mindkét intézmény "veleszületett" vagy "magával hozott" problémáit úgy oldjuk meg, hogy azok a közös jövőben már ne merülhessenek fel. Az új intézmény vezetésének legfontosabb és legnagyobb körültekintést igénylő döntése az lesz, hogy mit kell megváltoztatni és mit kell úgy meghagyni a komponens intézményekben, ahogy az idáig jól működött.

Ezeketől a döntésektől függ az új egyetem és benne a mi hajdani Főiskolánk jövője.

Talán jelen leszünk a jövőben és nem múlt a jelenben.

Németh Gábor HÖK Elnök

Digitális sokszorosítás!

Nyomtatott és kézzel írt jegyzetek gyorsmásolása

Szakdolgozatok és diplomamunkák gyors és szakszerű elkészítése. Szövegszedéstől a dolgozat bekötéséig mindent egy helyen!

Egyedi meghívók és értesítések készítése, sokszorosítása

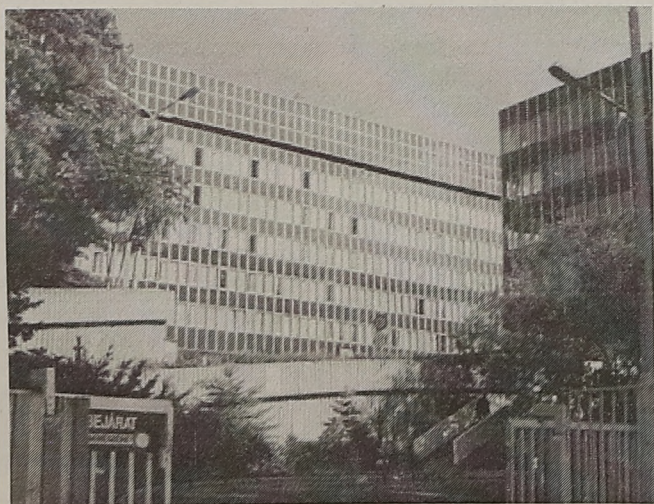
Szines és fekete képek digitális sokszorosítása

Szines névjegykártyák fényképpel is

BETŰ Stúdió

1074 Bp., Vörösmarty u. 3/a

T/F: 341-0834

Szép új világ...

A MI AULÁNK

A Közgáznak két aulája is van, ha nem számítjuk az immár hozzánk tartozó államigazgatási épületének belépőjét. A közismertebb, Marx szobráról elhíresült a bálók, tanévnyitók, diplomaosztók, állásbörzék, fogadások és más rendezvények terme, a valamikor Várház rakodó udvara. Most azonban a kevésbé híres, ámde ugyancsak fontos másik Auláról, az egyetem könyvkiadójáról szólnak.

Apropót ad az is, hogy nemrég ünnepelte tizedik születésnapját, és ez alkalommal csatlakozom a gratulálók seregéhez. Jóleső tudat, hogy első aulák könyvemet, *A nagy kaszálást* éppen a jubileumra adták ki. Amikor a szocializációs tankönyvnek jelzett mű gondozása során beszélgettem a kiadó vezetőivel, akkor felmerült több olyan gondolat, amelyet most megosztok az olvasókkal. Teszem ezt azért, mert az Aulát merem remélni a jövő olyan egyetemi kiadójának, amely jobban kapcsolódhat a szakmához, az oktatáshoz, a kutatásokhoz, a tanárokhoz és a hallgatókhoz.

Az Aula felkészült kiadó. Saját üzletei mellett a nagy könyvforgalmazók hálózatai-

val áll kapcsolatban, jó nyomdai háttere van, saját sokszorosító kapacitásai a gyors igényeket is ki tudják szolgálni. Legfőbb piaca természetesen az egyetemi vevőközönség, a hallgatók, de emellett a hazai tudományos, elsősorban közgazdasági szakirodalom olvasóit is kiszolgálja. Annak érdekében, hogy felverekedje magát az anyagilag is erős, szakmai tekintélyben mértékadó közgazdasági szakkiadók közé – és ezzel is támogassa az egyetem marketingjét – úgy vélem, adhatunk több segítséget is a kiadónak. Az egyetem és kiadójának híre olyan védjegy, amely a diplomák értékét legalább annyira emeli, mint az, hogy hány múltbéli, jelen és jövőbeli kormánytag tanult vagy dolgozott nálunk. Ápolása nemcsak a kiadónk dolga, de többen is tehetünk érte.

Mindenekelőtt érdemes felülvizsgálni oktatóink, kutatóink könyvpublikálási gyakorlatát, melyben az Aula mellett gyakran más kiadókkal – nevéket azért nem említem, mert nem nekik akarok reklámot csinálni – adják ki műveiket. Nem vitatva a többi kiadó felkészültségét, úgy vélem, az Aula mostanra megfelelő kiadói politikával, szerkesztési háttérrel,

honoráriumajánlattal, igényes kivitelezéssel méltó versenytársa bármely magyar kiadónak. Az egyetem iránti elkötelezettség okán indokoltnak tartom, hogy a tanárok és kutatók publikálás előtt az Aulának is kínálják fel írásait közlésre. Divatos kifejezéssel élve, adjuk meg az esélyt a saját csapatunknak is.

Az oktatásban és a kutatási publikációkban jelentős tere van (még) a nyomtatott kiadványoknak, mint segédanyagok, esettanulmányok, jelentések, beszámolók, szöveggyűjtemények stb. ezek viszonylag kis példányszámokban, nem túl igényes külső megjelenéssel kiadásra kerülő, tanszéki és kutatócsoporti gondozású összeállítások, amelyek meghaladják a tanszékek sokszorosító kapacitásainak ideális teljesítményeit az Aula gondozásában meglepően gyorsan, versenyképes áron ugyancsak elkészíthetők, korszerű adathordozókról akár közvetlenül, szerkesztés nélkül is. A számítógépes hálózatokon keresztül az alkotó a nyomtatást is tudja vezérelni. Ez a szolgáltatás közvetlenül csatlakozhat a napi oktatási és kutatási igények-

hez, nem kell már külső sokszorosító kapacitásokat igénybe venni.

Az egyetem és intézményei több rendszeres és eseti periodikát, folyóiratot, évkönyvet is kiadnak. A magam tudományterületén ilyen például az igen színvonalasan szerkesztett és írt Vezetéstudomány folyóirat. Más folyóiratok szerkesztésében ugyancsak jelentős szerepet játszik az egyetem szellemi kapacitása, mint például a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság által nem túl rendszeresen kiadott Gazdaság, Verseny, Vállalkozás című, a PhD disszertációk publikálását megcélzó kiadvány. Mindezek gondozása beillene az Aula profiljába, és jótékonyan hatna a kiadványok időnként drámai pénzügyi problémáira is.

Ha az Aula nemzetközi kapcsolatait vizsgáljuk, érdemes lenne valamely jelesebb, a közgazdasági szakkiadásban nemzetközileg is jegyzett, vélhetően angol nyelvű kiadóval együttműködni, szövetséget kötni. Ez biztosíthatná, hogy szerzőink nevei a hazai kiadás révén a nemzetközi katalógusokban is feltűnjenek. Az Aula másrészt részt vállalhatna az oktatásunkban amúgy is szükséges vezető nemzetközi kiadványok hazai terjesztésében, esetleg fordításuk gondozásában.

Lehetőséget látok arra, hogy az Aula égisze alatt a közgazdasági szakirodalom hazai és nemzetközi figyelő-szemlélő szolgálata akár papíron, akár képernyőn kiszolgálja a tanárokat, kutatókat, hallgatókat. Sok ilyen rendszer működik szerte a világban, de hazai, mondhatni közzétesztre szabott megoldást nem ismerek, a könyvtári szolgáltatás lényege pedig nem a szakértő szemmel történő szelektálás.

Végezetül azt is javallom, hogy az Aula akár a mi egyetemünk, akár több szakintézmény mértékadó személyiségeinek bevonásával szervezze meg a hazai közgazdasági szakpublikációk minősítő, versenyeztető és díjazó rendszerét. Ma már jószerivel minden értelmiségi szakma rendelkezik önálló önértékelő rendszerrel, itt az ideje, hogy a mi szakterületünkön is mi magunk szervezzünk ilyet.

Ötlet tehát jócskán van, miként lehetne egyetemünk tekintélynővelő kampányába saját kiadónkat jobban felhasználni. A felsőfokú gazdasági szakképzés az elmúlt évtizedben Magyarországon erősen kiteljesedett, a Közgáz korábbi szaktekintélye már nem olyan vitathatatlan, mint monopóliuma idején. A verseny tettekre kell, hogy sarkalljon, és ez alkalommal a saját kiadónkban rejlt lehetőségekre hívtam fel a figyelmet.

Angyal Ádám
Vezetési és Szervezési
Tanszék

Részvénykönyv a tőzsdei kibocsátókról

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) és a Bank&Tőzsde pénzügyi hetilap szerkesztője immár negyedik alkalommal jelentette meg a Magyar Részvények Könyve című kiadványt, illetve angol nyelvű változatát, amelynek címe Company Fact Book. Alábbiakban a rendkívül hasznos olvasmánnyal szeretnénk az Olvasókat megismertetni, amelyek egy, a tőkepiacok szempontjából viharos időszakot követnek nyomon, egyben az elmúlt öt év kibocsátói adatainak átfogó táblázatait is tartalmazza.

A kézikönyvet nemcsak a szakma képviselői, az elemzők, a brókerek, a professzionális befektetők, sőt nemcsak a tőzsdei társaságokban tulajdonos kis- és nagyrészvényesek, de azok is eredménnyel forgathatják, akiket más típusú vonzalmak fűznek a hazai részvénytőzsdéhez, vagy csak egyszerűen érdeklődnek a magyar gazdaság egy igen reprezentatív csoportja iránt. A részvénykönyv hasznos eszköz lehet a pénzesztábilizálás modern művészetébe először belekóstolóknak, hiszen a kötet szerzői a szakmai igényesség mellett nagy figyelmet fordítottak a közérthetőségre. A Bank&Tőzsde pénzügyi hetilap szerkesztőségének gondozásában megjelent és a Budapesti Értéktőzsde által hivatalos kiadványnak elismert kézikönyv öt évre visszamenőleg tartalmazza valamennyi tőzsdén szereplő társaság főbb adatait, ezenkívül egységes szempontrendszer szerint csokorba szedi a kibocsátók történetének, eddigi értékpapír-kibocsátásainak, üzleti tevékenységének leírását, 1998-as és 1999-es eredményeit, terveit. A hatvanhat tőzsdei cég mellett öt tőzsdén kívül szereplő részvény kibocsátójáról is összeállítást tartalmazó kötetben a hagyományokhoz híven helyet kapott a magyar részvénytőzsde, illetve az azt körülvevő makrogazdasági környezet fontosabb tavalyi és ideai folyamatainak tárgyalása, de a könyv a tőkepiac jogszabályi környezetével éppúgy megismerteti az olvasót, mint a Budapesti Értéktőzsde felépítésével, a kereskedési és elszámolási, valamint az értékpapírokkal kapcsolatos adózási szabályokkal. A már több mint kétszáz oldal terjedelmű kiadvány záró részében a tőzsdetag brókercégek főbb kereskedési és gazdálkodási adatai is fellelhetők.

Az immár hagyományosnak mondható évkönyv alighanem most vizsgálhatta a magyar részvénytőzsdét legellentmondásosabb, legviharosabb időszakát: az 1998 januárjától 1999 szeptemberéig terjedő időszakot ugyanis azóta is felülmúlhatlan árfolyamcsúcsok és földrengésszerű visszaesések, példátlan forgalomnövekedés és nyomaikat máig éreztető brókercsődök egyaránt jellemezték.

A Magyar Részvények Könyvében szereplő vállalati kör súlyát jól jelzi, hogy ezek egyesített tőkeértéke 1999-ben már több mint 30 százalékat tette ki Magyarország éves GDP-jének, szemben az 1996 végi 12,5 százalékkal. A kötetben szereplő 66 társaság (1996-ban, az első kötetben még csak 44 cég kapott helyet) 1998-ban együttesen 270 milliárd forint adózás előtti nyereséget ért el, vagyis 28 százalékkal többet, mint az előző évben. A növekedés ráadásul valószínűleg még nagyobb lett volna, ha nem jön közbe tavaly augusztusban az orosz pénzügyi válság, amelynek hatásai az idei első félévben is döntően befolyásolták a társasági eredményeket. Az említett 66 társaság összesített eredménye ugyanis az idei első hat hónapban – legalábbis a Bank&Tőzsde számításai szerint – 6 százalékkal visszaesett, ami egy öt évet tartó növekedési trend megtörését jelentette.

Az orosz és egyéb válság(ok) tapasztalataink okulva a kibocsátók, a befektetők, a brókercégek és a tőkepiac infrastruktúráját alkotó intézmények egyaránt rákényszerültek versenyképességük növelésére és a megnövekedett kockázatokkal való szembenézésre. Remélhetőleg ez a folyamat a jövőben a részvényárfolyamokra is pozitív hatással lesz – ahogy november végén és december elején már találkozhattunk egy tartósabb áremelkedéssel –, hiszen egy szigorúbban szabályozott piacra a befektetők is szívesebben vásárolnak. A vevői kedv fokozásához persze az is hozzájárulna, ha a befektetők szélesebb kínálatból választhatnának. Ahogy **Dunavölgyi Mária**, a BÉT ügyvezető igazgatója a kézikönyvet bemutató tájékoztatóra a kötetek megjelenését kommentálta: az értéktőzsde számára a legnagyobb öröm lenne, ha a könyv a kibocsátók táborának gyarapodásával párhuzamosan – mint eddig – minden évben vastagabbá válna.

A kézikönyv és angol nyelvű változata megrendelhető a Bank&Tőzsde szerkesztőségében (1051 Budapest, Nádor u. 26. IV. em.; telefon: 269-4891, 269-4892; fax: 269-4674, email: news@bankestozsde.hu), emellett több könyvesboltban is kapható.

Gazdasági szakemberek a jövőnek Gyakorlatorientált oktatás

Az 1999-2000 tanévben immár harmadikban nyílt lehetősége a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem negyed- és ötödéves nappali tagozatos hallgatóinak, hogy széleskörű elméleti marketing és értékesítési ismereteiket a gyakorlati szemlélettel is bővíthessék a Coca-Cola Magyarország munkatársainak irányítása mellett.

A "Coca-Cola Integrált Marketing Kurzus" az intézmény és a Coca-Cola Magyarország közös kezdeményezéséből indult, az egyetem hivatalos tanrendjének keretében. A 13 hetes kurzus alatt a diákoknak egy átfogó marketing tervet kell elkészíteniük. Az idei évben két téma közül választhattak a hallgatók, egy gyümölcs alapú üdítőital piaci bevezetése 8-12 éves korosztály számára, illetve a Coca-Cola, mint a piacon már jól ismert és pozícionált termék marketingterve. A hatfős csapatoknak a megadott piaci környezetben kell kidolgozniuk a terv részleteit, beleértve a teljes piaci elemzést, a termék paramétereit és a teljes kommunikációt, valamint az értékesítést is. A kurzus előadásait a Coca-Cola Magyar-

ország szakemberei tartják, a témák időrendben követik a terv elkészítésének menetét, segítve ezzel a diákok munkáját.

– Az egyetem hangsúlyt fektet arra, hogy partneri együttműködést alakítson ki azokkal a vállalatokkal, melyek a gazdaság meghatározó szereplői az adott piacon. Ezáltal is betekintési lehetőséget biztosít a diákoknak a marketingtudomány gyakorlati alkalmazásába – nyilatkozta dr. Bauer András, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem marketing tanszékének professzora.

– A Coca-Cola aktív részvétele a felsőoktatásban fontos eleme a vállalat nemzetközi és magyar filozófiájának. A cég számára kiemelt jelentőséggel bír a jövő fiatal, ambiciózus üzletembereinek felkutatása, valamint az új ötletek és törekvések megismerése. Fontos számunkra az is, hogy amikor munkatársaink felkészülnek előadásra, ők maguk is újra összegzik, rendszerezik ismereteiket és tapasztalataikat. Ők is tanulnak, hiszen a diákoknál érdeklődőbb közönség kevés van – tette hozzá Horváth Magyary Nóra, a

Coca-Cola Magyarország közkapcsolati igazgatója.

A szemináriumot a hallgatók is hasznosnak ítélik, évről évre nő a jelentkezések száma.

– A korábbi években már hallottam a Coca-Cola kurzusról, szerintem ez egy nagyon jó lehetőség, hogy kipróbáljam, miként tudom az elméleti tudásanyagot a gyakorlatban alkalmazni. Személyesen is megismerkedtem a piac egyik vezető nagyvállalatának szakembereivel és működésével, illetve ők is megismerhetnek bennünket. A képzés jó tapasztalatszerzési lehetőség, ami nagyban segítheti későbbi munkapiaci elhelyezkedésemet – mondta Kiss Szabolcs, az idei kurzus egyik hallgatója.

Ez év decemberében 18 diák adott számot a kurzuson szerzett tudásáról. A vizsgán a hallgatóknak a Coca-Cola marketing- és üzleti szakemberei előtt kellett az általuk elkészített marketingtervet prezentálniuk, majd megfellelniük a részleteket kutató kérdésekre. A sikeresen vizsgázó diákok karácsony előtt vették át a kurzus elvégzését igazoló oklevelet a Közgázon.

A Bank&Tőzsde című pénzügyi hetilap

4. és 5. éves, elsősorban pénzügy szakos hallgatókat keres pénzügyi újságíró-elemző munkakörbe

Amit kínálunk:

- újságírói-elemzői állás egy mind több termékkel rendelkező tőkepiaci kiadónál
- szakmai előrehaladás, ezzel párhuzamosan növekvő jövedelem
- folyamatos képzés
- jó csapatszellem, kapcsolatépítés lehetősége a pénzügyvilágban

Amit elvárunk:

- jó kommunikációs- és íráskészség
- érdeklődés a pénzügyvilág eseményei, trendjei, termékei iránt
- elemzői készség
- hosszú távú elkötelezettség
- angol nyelvtudás

Érdeklődés és jelentkezés:

a 269-4891, 269-4892-es telefonszámokon Banyár Lászlónál

Arthur Andersen és Business Audit avagy „Az összes üzleti kockázat audit kockázat – csupán idő kérdése.”

A könyvvizsgálat és Üzleti tanácsadás az Arthur Andersen budapesti irodájában belül a legnagyobb divízió. A diákok erről a szolgáltatásunkról ismernek bennünket. Azt azonban általában nem tudják, hogy cégünknek nem pusztán a mérlegtételek helyességére, illetve a jogszabályok betartására koncentrálnak, hagyományos könyvvizsgálat folyik, hanem annál sokkal összetettebb, izgalmasabb és hatékonyabb munka.

Az Arthur Andersen **Business Audit eljárás** olyan összetett folyamat, amely nem pusztán azt teszi lehetővé a vizsgálatot végző kollégák számára, hogy véleményt alkossanak, az éves beszámoló megfelel-e az alkalmazott számviteli előírásoknak, a beszámoló kötelező követelményeinek, a társasági törvény idevonatkozó előírásainak, hanem azt is, hogy segítsék ügyfeleiket üzleti eredményességük növelésében.

A Business Audit szerint a jelentős, ellenőrizhetetlen **üzleti kockázatok** növelik a pénzügyi beszámolóban rejlő hibák valószínűségét. Ahhoz, hogy az éves beszámoló valós és hű képet mutasson, a kockázatok felmérése és mérésklése érdekében két alapvető elvet említhetünk:

1. Az összes üzleti kockázat audit kockázat is – csupán idő kérdése.

2. Az üzleti kockázatok megfelelő kontrollja képes csökkenteni az audit kockázatot.

Az üzleti kockázatokra és azok kezelésére helyezve a hangsúlyt a Business Audit ugyanazt a megközelítést alkalmazza, ahogyan a sikeres cégvezetők és a tulajdonosok irányítják cégeiket.

A módszer működésének első fázisában az ügyfél üzletének megértése érdekében **áttekintjük az ügyfél iparágát**, felmérjük és megértjük az ügyfél céljait és stratégiáját, **lényeges üzleti folyamatait**, átfogó szervezeti és vezetőségi ellenőrzési rendszerét, üzleti teljesítményeit, valamint a lényeges információáramlási rendszereket. A fentiek részletes elemzése során meghatározzuk a jelentős üzleti kockázatok, amelyek az üzleti folyamatokból, valamint az információáramlási rendszerekből erednek, majd részleteiben felmérjük ezen kockázatokot a vezetőséggel folytatott konzultációk során. A középvezetői interjúk lebonyolítása – melyek során széleskörű betekintés nyerhető a cég folyamataiba – könyvvizsgáló asszisztens kollégáink egyik feladata.

Az ügyfél üzleti folyamatainak áttekintését és elemzését

követően meghatározzuk és fontossági sorrendbe rendezzük a társaságot érintő üzleti kockázatokot. A folyamat következő fázisaként felmérjük, hogy a cég hatékonyan és megfelelően kezeli-e ezeket a kockázatokot. A kontrollok vizsgálatát számos módon végezhetjük. Például a beszélgetések, a megfigyelések, valamint számítógépes alapú tesztek eljárások.

Az Arthur Andersen a közelmúltban fejlesztette ki azt a szoftver rendszerét, amely segítséget nyújt az üzlet megértésében, valamint a jelentős üzleti kockázatok meghatározásában. Kollégáink a szoftverrel már három hetes spanyolországi alapozó tréningjük alkalmával megismerkednek, hogy minél előbb elsajátítsák a szoftverrel és a módszerrel járó újszerű szemléletet.

Speciális kockázatok esetén bevonjuk az audit munkába más részlegeinket is; az adótanácsadó vagy jogi területen dolgozó kollégákon kívül Computer Risk Management, a teljes körű pénzügyi tanácsadást nyújtó Process Solutions vagy Business Consulting részlegeink kollégáit is, így módon komplex szolgáltatást nyújtva ügyfeleinknek.

Gion Gábor
Audit Menedzser

The First Ten Years of the ISC Jubilee Events

Dear Professors, Students and Alumni of the ISC!

The ISC are preparing for their 10th anniversary with a series of jubilee events. Participants and everyone who is interested are expected! Please contact Orsolya Praznóczy (orsi@isc.bke.hu) or the Student Council (council@ace.bke.hu) for further information!

Students' – Professors' Days

13-15 April 2000.

13th April, p.m.: Scientific Student Conference – Registrations are still expected, deadline is 15th February! Please contact Andrea Baranyi – andi@isc.bke.hu!

13th April, p.m.: Introduction of Cultures – introduction of traditions, customs, programs, music, dance and national food and meals

14th April: Professors' Miniconference

14th April, p.m.: Jubilee Party – Alumni are also expected!

Sport Events

2nd and 15th April 2000.

2nd April: Vivicitta Running (12 Kilometres) for a Green Environment

15th April, p.m.: Basket Ball Championship (of ISC instructors/staff and students/alumni)

15th April, p.m.: Football (of ISC instructors/staff and students/alumni)

Please sign up at the Student Council!

Boat Excursion on the Danube

8th September, 2000.

A boat excursion starting from Budapest, ending in Visegrád, an important medieval capital of Hungary, with a visit to the ruins of the Royal Palace, goulash eating in a restaurant, and dancing on the ship while journeying back to Budapest.

Registration fee: 1.000 HUF, registration deadline 1st August, 2000.

Do not miss it!

Tisztelt Oktatók, Kutatók, Hallgatók!

Örömmel adjuk hírül, hogy az Egyetemi Központi Könyvtár januártól egyik legkedveltebb adatbázisát új formában fizeti elő.

Az ABI/INFORM (Article Business Information) és a hozzá kapcsolódó BPO (Business Periodicals OnDisc) adatbázis eddig csak a Központi Könyvtárban és egyszerre csak egy-két olvasó számára volt hozzáférhető. E két adatbázis együttes használata azt biztosította, hogy Önök egyes témákban főleg angol nyelvű cikkeket keressenek és szövegeiket megtekinték a számítógép képernyőjén vagy kinyomtatásuk után.

Az ABI/INFORM Research most előfizetett **Internetes változatának** nagyszerűsége abban rejlik, hogy Önök a könyvtár mellett most már az Egyetem bármely pontjáról – minden olyan oktatói szobából vagy számítógépes teremből, ahol Internetbe kötött számítógépek találhatóak – elérhetik és használhatják az adatbázist. Ez a teljes szövegű változat egy adott témakörben nemcsak cikkek, tanulmányok keresésének lehetőségét foglalja magában, hanem 300 folyóirat esetén magát a cikket is felkínálja olvasásra, lementésre vagy nyomtatásra, korlátlan egyidejű felhasználó számára. Az adatbázis gazdasági, pénzügyi, üzleti, marketing, reklám, humánpolitikai, számítástechnikai és még további témákban, továbbá több mint 60.000 vállalattal kapcsolatban is tartalmaz információkat.

Meggyőződésünk, hogy ez az egyszerűen kezelhető, bármilyen Internetes böngészővel (Netscape, Internet Explorer) használható adatbázis nagyban fogja segíteni mind a szakirodalom gyűjtés fáradságos munkáját, mind az Egyetemen zajló oktatás, kutatás és tanulás folyamatát minden egyetemi felhasználó számára.

Az ABI/INFORM Research a már korábban is előfizetett és az ideiglenesen tesztelhető adatbázisokkal együtt elérhető a Könyvtár honlapjáról, ahol velük kapcsolatos hasznos információkat és keresési tippeket is találhatnak:

<http://www.lib.bke.hu/onlab.htm>

Az Egyetemi Központi Könyvtár által 2000-re előfizetett további adatbázisok a következők:

ECONLIT
EUROPEAN BUSINESS ASAP
EURÓPA SZERVER ADATBÁZIS
KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL STADAT ADATBÁZISA

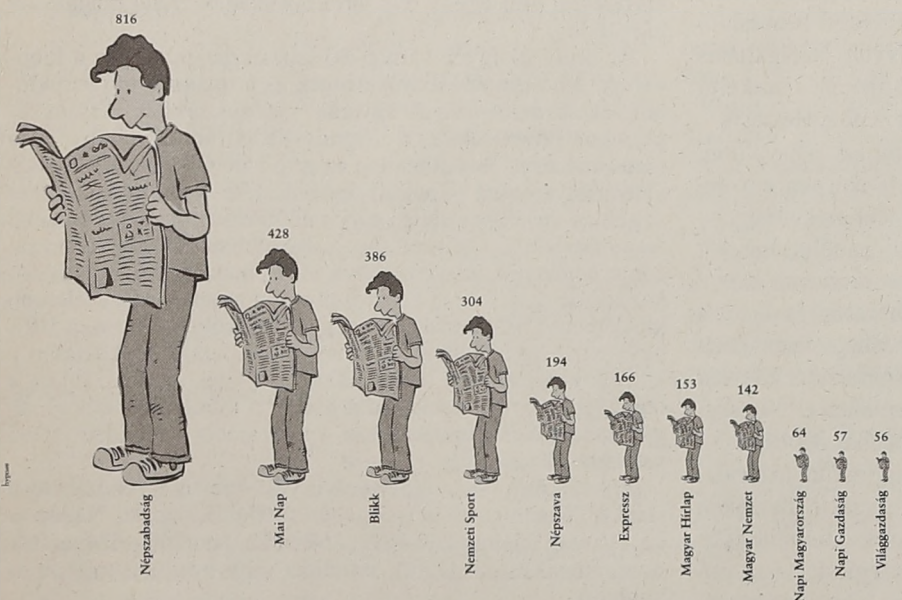
Ha bármely adatbázisunkkal kapcsolatban kérdés merülne fel Önökben vagy azonosítót szeretnének igényelni a belépéshez, ill. segítséget a kereséshez, írjanak a szolg@lib.bke.hu címre vagy keressenek bennünket a Könyvtár Információs Főosztályának központi telefonszámán: 217-9377, vagy a 7155, 7156 ill. a 7180-as mellékeken.

Üdvözlettel: A BKAE Egyetemi Központi Könyvtárának munkatársai

A legolvasottabb

Az országos napilapok olvasótábor

Ezer főben kifejezve (Forrás: SZONDA IPSOS POPPY, 1998/IV. – 1999/I. negyedév)

A Népszabadság a legnagyobb példányszámú és legolvasottabb országos napilap. Mindennap nagy terjedelemben nyújtunk híreket, elemzéseket az olvasóknak a nemzetközi és hazai piactudásról, a kül- és belpolitikáról, civil információkról, kulturális rendezvényekről és sporteseményekről.

A Népszabadság a hasznos és nélkülözhetetlen információk és tudnivalók mellett kellemes kikapcsolódást is szeretne nyújtani olvasóinak. Ezt szolgálják **állandó, ingyenes, színes mellékleteink**: a heti tévéműsort is közlő **Népszabadság Magazin** péntekenként, **Computer Technika** keddenként, és minden szerdán egymást váltva **Szín & Vonal** lakberendezési, **Gyógyász** egészség-, **Kerékvilág Extra** autós, **Ízözön** gasztronómiai magazin, Frank Júlia konyhájával.

Magyarország legkedveltebb napilapja

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

A szerkesztőbizottság elnöke: Benedek István Gábor ▲ Főszerkesztő: Bátki Mihály
Lapigazgató: Szabó Mária Magdolna ▲ Munkatárs: Gyöngyös Zsófia ▲ Fotó: Károlyi Eszter
Szerkesztőség: 1093 Bp., Fővám tér 8. Tel./üzenet/fax: 218-0356, Központi szám: 218-6855 (6062 mell.)
E-mail: kozgazdasz@szerk.bke.hu

Kiadja a BKAE megbízásából a Héttorony Kiadó. 1025 Bp., Csévi köz 15.

Nyomdai kivitelezés: BETŰ Stúdió, Bp. VII., Vörösmarty u. 3/a. Telefon/Fax: 341-0834

ISSN: 0230-7529

Gyógymasszázs

A masszázs fizioterápiás módszer: úgynevezett "fogások" kombinált alkalmazása. Ismerünk simogató-megnyugtató, vérbőséget fokozó, ütögető és izomtónust fokozó fogásokat. Hatásuk a mechanikus ingerek által kiváltott reflexeken és néha közvetlen mechanikus befolyáson alapszik. Célja általában a beteg megnyugtató, izomgörcsök csökkentése, a vér- és nyirokkeringés fokozása, amivel együtt jár a fájdalomcsillapítás is sok esetben. A masszázs az egészséges ember számára biztosítja a nagyobb vitalizációt, nagyobb munkabírást, kiegyensúlyozottabb idegállapotot. Éjszaka megnyugtatóbb pihenést. Ezek által optimálisabb a regeneráció. Sajnos egyre kevesebb ember mondhatja el magáról, hogy panaszmentes. Szinte minden családban vagy ismeretségi körben vannak olyan emberek, akiknek kisebb-nagyobb mozgásszervi panaszai vannak. Ezeket a panaszokat súlyosbítja a nem megfelelő életmód, az egyoldalú munka, a helytelen táplálkozás. Itt jön az én szerepem. A gyógy- és talpmasszázs segítségével jobb életminőséget tudok biztosítani. Megelőzéssel, a meglévő problémák karbantartásával, illetve gyógyításával. Alapvetően a nyugati orvoslás alapjára támaszkodva, a keleti gyógyítás szemléletével – az embert egész egységében kell karbantartani. Nem külön-külön a szerveit.

Néhány szót a talpmasszázsról is.

Széles körben ismert, hogy talpunkon, tenyerünkön olyan zónák vannak, amelyek ingerlésével befolyásolni tudjuk szervezetünk működését. Ez a módszer alkalmas diagnosztikára, folyamatos karbantartásra és gyógyításra is. Elsősorban urológiai, nőgyógyászati, illetve a belgyógyászat egyes területén és néhány ideggyógyászati betegségnél is.

Én mind a kétféle eljárást alkalmazom állapot és igény szerint. Várom azokat a kedves vendégeimet, akik úgy érzik, hogy tudok számukra, panaszukra segítséget nyújtani.

Ha olyan problémával találkozom, amelyet nem tudok orvosolni, akkor természetesen más szakemberhez tanácsolom.

Pongrácz Tibor gyógymasszőr-reflexológus

Előjegyzés: (06-1) 315-0950 • Mobil: 06-60-326-040

Díjátadás február 22-én

Ők a legjobbak

A KÖZGAZDÁSZ szerkesztősége az alábbi területeken nevezte meg az 1999-ben legjobb teljesítményt nyújtó vállalatokat, intézményeket. Részükre február 22-én délelőtt 11 órakor ünnepélyes külsőségek között nyújtjuk át a KÖZGAZDÁSZ-díj oklevelét az egyetem III-as előadótermében (BKÁE Főépület, Fővám tér földszint 8.)

A legjobb bank: OTP

A leginnovatívabb bank: Postabank

Az EU csatlakozásért legtöbbet tevő bank: Külkereskedelmi Bank

Európa legdinamikusabban fejlődő tőzsdéje: a 10 éves BÉT

A legjobb nagyvállalat: TVK

A legjobb közép vállalat: Zwack Unicum Rt.

A legjobb közlekedési vállalat: MALÉV

A legjobb management cég: Plaza Centers Management

A legjobb múzeum: Szépművészeti Múzeum

A legjobb könyvkiadó: Európa Kiadó

A legjobb vendéglő: Kárpátia Étterem és Söröző

A legjobb színház: Katona József Színház

A legjobb incentive ötletgazda: Event Marketing Kft.

A legjobb utazási iroda: West Travel

BEVEZETÉS A FILMMŰVÉSZETBE XXIV.

AZ AMERIKAI FILM HŐSKORÁBÓL
A KÖVETKEZŐ FILMEK SZEREPELNEK
A FILMKLUB MŰSORÁN

közzgáz
filmklub

David Wark Griffith: **TÜRELMETLENSÉG** (1916)
Erich von Stroheim: **GYILKOS ARANY** (KAPZSISÁG) (1923)
James Whale: **FRANKENSTEIN** (1931) – Mary W. Shelley regénye alapján
Jack Conway, Howard Hawks: **VIVA VILLA!** (1934)
William Keighley: **A REND KATONÁI** (1935)
Fritz Lang: **CSAK EGY SZER ÉLÜNK** (1937)
Alfred Hitchcock: **A GYANÚ ÁRNYÉKÁBAN** (1943)
William A. Wellman: **KÜLÖNÖS ESET** (1943)
Alfred Hitchcock: **MENTŐCSÓNÁK** (1943)
Billy Wilder: **GYILKOS VAGYOK** (1944)
Otto Preminger: **VALAKIT MEGÖLTÉK** (LAURA) (1944)
Archie L. Mayo: **EGY ÉJSZAKA CASABLANCÁBAN** (1946)
Orson Welles: **MACHBET** (1948)
John Huston: **KEY LARGO** (1948)
Elia Kazan: **A VÁGY VILLAMOSA** (1951)
William Wyler: **A FÉLELEM ÓRÁI** (REMÉNYTELEN ÓRÁK) (1955)
Stanley Kubrick: **A DICSŐSÉG ÖSVÉNYEI** (1957)
Ben Maddow, Sidney Meyers, Joseph Strick: **A VAD SZEM** (1957)
Alfred Hitchcock: **PSYCHO** (1960)

FEBRUÁRI FILMBEMUTATÓK

- II.10. David Wark Griffith: **TÜRELMETLENSÉG** (1916)
szereplők: Mae Marsh, Lillian Gish, Constanze Talmadge, Erich von Stroheim
II.14. Erich von Stroheim: **GYILKOS ARANY /KAPZSISÁG/** (1923)
sz.: Gibson Gowland, Zasu Pitts, Jean Hersholt, Chester Conklin
II.17. James Whale: **FRANKENSTEIN** (1931) – Mary W. Shelley regénye alapján
sz.: Boris Karloff, Colin Clive, Mae Clarke, John Boles
II.21. Jack Conway, Howard Hawks: **VIVA VILLA!** (1934)
Némely képsora állítólag Eisenstein befejezetlen "MEXIKÓ" filmjéből valóak.
sz.: Wallace Beery, Fay Wray, Leo Carillo
II.24. William Keighley: **A REND KATONÁI** (1935)
sz.: James Cagney, Margaret Lindsay, Ann Dvorak, Barton MacLane
II.28. Fritz Lang: **CSAK EGY SZER ÉLÜNK** (1937)
sz.: Henry Fonda, Sylvia Sidney, Barton MacLane

Minden filmre érvényes bérlet ára 1300 Ft, és csak fényképpel érvényes.

Megvásárolható a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Közművelődési Titkárságán (1093 Bp., Fővám tér 8. I.em. 144. szoba, tel.: 21-75-110), valamint a filmvetítések helyszínén az előadások előtt.

A vetítésekre a BKÁE főépületének IV. előadótermében kerül sor 19 órai kezdettel.

A helyek érkezési sorrendben foglalhatóak el, a zavartalan filmnézés érdekében számítunk pontos érkezésekre – köszönjük.

A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

A filmvetítések idején a FILMVILÁG számait és film-témájú könyveket árusítunk kedvezményesen.

Kaponya Zsolt

Filmklubunkat a MAGYAR FILMKLUBOK ÉS FILMBARÁTOK SZÖVETSÉGE támogatta.

Izrael zsidó szemmel körutazás

2000. február 27–március 5., március 12–19.

Utazás: menetrendszerinti repülőjáratral, illetve légkondicionált autóbusszal

Szállás: közepkategóriájú szállodákban kétágyas, fürdőszobás szobákban

Ellátás: félpanzió

Részvételi díj: 184.000,- Ft/fő • Egyágyas felár: 42.900,- Ft

Fakultatív programok: A/ Tel Aviv – Jaffa 40,- USD

B/ Jeruzsálem – Betlehem 45,- USD

C/ Holt Tenger – Massada 50,- USD

1075 Budapest, Síp u. 12. Tel/Fax: 344-5409 E-mail: aviv@matavnet.hu,

IKIM eng.szám: R-1924/1999.

Kiskonferencia az EVK Szakkollégium szervezésében

Controlling – a siker titka?

Teljesítménymérés és -tervezés a vállalati gyakorlatban 2000. február 23.
BKE III. előadó és Aula

Az előadások témái

- Nyitóelőadás (Dobák Miklós tanszékvezető egyetemi tanár)
- A teljesítményértékelés szerepe a Controlling szemszögéből (Kovács Péter – Hungaropharma)
- Az összvállalati és a divízió-szintű BSC harmonizálása (Gódorné Kaló Edit – TVK)
- A controlling jövője – a jövő controllingja (Radó István – IFUA)
- Vitafórum – kötetlen beszélgetés

Jegyek február 8-tól kaphatók az aulában.

További információ:

magyarosi@evk.bke.hu • 06-30-241-53-19 vagy 06-30-249-06-56

SPORT

A Magyar Köztársaság jó tanulója – jó sportolója
elismerő címet
az alábbi hallgatók nyerték el az 1998/99-es tanévben
nyújtott
tanulmányi, illetve hazai-nemzetközi versenyeken
elért eredményeik alapján:

Kulifai Krisztina	evezés
Kranabet Gyula	aerobik
Makrai Éva	tájfutó
Zsebeházy Eszter	tájfutó

Gratulálunk és további sikereket kívánunk.

Most szeretnénk felhívni a leigazolt sportolók figyelmét, hogy egyetemünk is minden évben kiír "Jó tanuló – jó sportoló" cím elnyerésére pályázatot.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk. Információt kérhetnek a Testnevelési Tanszektől.

Felvételi indul!

*Vedd a lapot,
hogy téged is felvegyenek!*

Az ország legnagyobb egyetemi előkészítő szervezete:

DFT-BUDAPEST
EGYENES ÚT AZ EGYETEMRE

HOL MÁSHOL, MINT A MAGYAR HÍRLAPBAN?

A Magyar Hírlap 2000. február 14-étől magyar nyelv és irodalom-, történelem-, illetve matematika-próbafevételi teszt sorokat közöl az ország legnagyobb előkészítő szervezete, a DFT Budapest összeállításában.

INFORMÁCIÓS TELEFON:

 470-4724

HÉTKÖZNAP 10-17-IG

MAGYAR HÍRLAP

Ez a lap neked is jár!